

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมาโลกดูเหมือนจะแคบลงด้วยวิทยาการก้าวหน้าด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ ทำให้กลายเป็นโลกไร้พรมแดน สังคมโลกจะมีการติดต่อระหว่างวัฒนธรรมมากขึ้น นำไปสู่การผสมผสานความคิด ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างมวลมนุษยชาติที่นำโลกเข้าสู่ยุคแห่งการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศใหม่อันมีผลกระทบต่อทุกชาติทุกภาษารวมทั้งประเทศไทย ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นคน หรือแม้กระทั่งสถานศึกษาก็ย่อมได้รับผลกระทบด้วย สถานศึกษาในฐานะที่เป็นระบบเปิดย่อมต้องได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพราะถ้าสิ่งแวดล้อมภายนอกเปลี่ยน สถานศึกษาต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำรงอยู่ขององค์กร การจัดการการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. 2553 : 15)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 9 ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สรุปได้ดังนี้ มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย การผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 68 ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 ข : 115-117) นอกจากนี้แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 - 2554 ซึ่งระบุเป้าประสงค์ดังนี้ 1) การเรียนรู้ในระบบ

นอกระบบและตามอัธยาศัยเป็นการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานมีคุณภาพและประสิทธิภาพ 2) การบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษา ของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นฐานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ3) ผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และในทุกพื้นที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 1) จากผลการประเมินการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า มีหลายเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุงและต่อยอด โดยเฉพาะครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ต้องรับการเปลี่ยนแปลงและต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับความแก้ไขให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. 2553 : 13) โดยเชื่อมโยงไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) รัฐบาลมีวิสัยทัศน์ที่ว่า “ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือพัฒนาคุณภาพการคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (ธีระ รุญเจริญ. 2553 : 50) อีกทั้งพัฒนาการของเทคโนโลยี ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงาน ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานทุกระดับ แบบแผนการทำงานของผู้บริหารจึงต้องเปลี่ยนไปด้วย เทคโนโลยีที่สามารถรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูล นำเสนอข้อมูล เผยแพร่ข้อมูลอย่างรวดเร็ว (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. 2553 : 22) รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้ระบุว่า การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา การบริหารงานของสถานศึกษานั้นจะต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน การบริหารแนวใหม่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารและตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลมากกว่าสามัญสำนึก ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นจะต้องรวบรวมจัดระบบและใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 5)

อีกทั้งการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องอาศัยระบบข้อมูลสารสนเทศมาช่วยในเรื่องการวางแผนและการตัดสินใจซึ่งเป็นที่สนใจของผู้บริหาร และมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ขณะเดียวกันวิทยาการในด้านนี้ก็ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพรวดเร็วและมีความแม่นยำสูงขึ้น หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ

เกิดการตื่นตัวและสนใจระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โชร์ด (Shorde. 1974 : 448) ได้กล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศในหน่วยงานไว้ว่า สารสนเทศเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่สำคัญขององค์กร เปรียบเสมือนเลือด และชีวิตขององค์กร เป็นเครื่องคำนวณการคงอยู่ขององค์กร ฮิคส์ (Hicks. 1984 : 23) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจว่า การตัดสินใจทั้งหลายมีพื้นฐานมาจากสารสนเทศ ซึ่งได้มาจากสารสนเทศเพื่อการบริหาร

วีระบุท ขาตะกาญจน์ (2552 : 59) ได้กล่าวไว้ในเรื่องปัจจัยที่เอื้อในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาสารสนเทศจะเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารที่จะต้องใช้สำหรับการวางแผนและการตัดสินใจสั่งการ ซึ่งได้อธิบายไว้ในหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ไว้ว่า... การจัดระบบบริหารและสารสนเทศดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการหรือการเชื่อมโยงเครือข่ายหน่วยงานต้นสังกัด และ3) นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 3) นอกจากนี้ วีระบุท ขาตะกาญจน์ ได้กล่าวถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งเกี่ยวกับ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ไว้ว่า “ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญดำเนินการพัฒนาระบบต่าง ๆ ให้เป็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตการทำงานตามปกติของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ... เช่น การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ได้แก่ การสร้างระบบการจัดการข้อมูลคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สามารถใช้ตัดสินใจ วางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพในทุกระดับ เช่น สารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา สารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน สารสนเทศเพื่อการบริหารวิชาการ สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และสารสนเทศตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา” (วีระบุท ขาตะกาญจน์. 2552 : 83)

อย่างไรก็ตามแม้ว่า การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเป็นงานที่หลายคนเข้าใจว่ามีความเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน เมื่อต้องการใช้ก็เปิดตู้เอกสารและดูแฟ้มที่ต้องการ ซึ่งเหมาะสมในช่วงแรกเท่านั้น แต่เมื่อเวลาผ่านไป ข้อมูลมีปริมาณมากและมีความหลากหลายมากขึ้น ถ้าระบบจัดเก็บและการบำรุงขาดประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เกิดความล่าช้าในการเลือกข้อมูลหรือเกิดความผิดพลาดในการประมวลผล ในปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการระบบ

สารสนเทศหลายท่าน กล่าวว่า ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ สมควรที่จะจัดหาสารสนเทศที่ “ถูกต้อง แม่นยำ” “ตรงความต้องการผู้ใช้” และ “ในระยะเวลาที่เหมาะสม” คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้การจัดเก็บ เรียบเรียง และประมวลผล และการใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ มักเก็บข้อมูลไว้ในฐานข้อมูลหรือเพิ่มข้อมูลในหน่วยความจำของเครื่องคอมพิวเตอร์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2546 : 56)

โรงเรียนบ้านขามวิทยาคมเป็นโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีการบริหารจัดการศึกษา และส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีภารกิจในการจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารทั่วไป การดำเนินงานระบบสารสนเทศ ซึ่งเป็นงานสนับสนุนทั้ง 4 งานดังกล่าวให้บรรลุสำเร็จอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานศึกษาสภาพปัญหาในระบบสารสนเทศในช่วงปีการศึกษา 2553 ระบบงานสารสนเทศของโรงเรียนบ้านขามวิทยาคม จากการสัมภาษณ์และสอบถามจากคณะครูในโรงเรียน สามารถสรุปได้ คือ มีข้อจำกัดและปัญหาในการบริหารงานโดยเฉพาะปัญหาที่มีด้านการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ จัดเก็บข้อมูลที่ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ การจัดเก็บข้อมูลไม่ทันสมัย ขาดการตรวจสอบ การประมวลผล ไม่มีคลังข้อมูลกลาง และขาดการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนั้นปัญหาความรู้ความสามารถของครูผู้รับผิดชอบงานระบบสารสนเทศของโรงเรียน ขาดการนำเสนอข้อมูล และขาดการนิเทศติดตามและการประเมินผล การปฏิบัติงาน ทำให้การบริหารงานล่าช้าสิ้นเปลืองเวลา ไม่มีความคล่องตัว (โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม. 2553 ข : 51) จากรายงานการตรวจสอบทบทวนและประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ประจำปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2553 : 23) ซึ่งคณะกรรมการนิเทศติดตามและตรวจสอบทบทวนการการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้สรุปผลการประเมินตามมาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดการองค์การ โครงสร้างระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร ในตัวบ่งชี้ 12.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครบรอบคลุม และทันต่อการใช้งาน มีผลสำเร็จค่าเฉลี่ยร้อยละ 64 ระดับคุณภาพ พอใช้ และตัวบ่งชี้ 12.4 มีการพัฒนานุเคราะห์อย่างเป็นระบบ

และต่อเนื่อง มีผลสำเร็จค่าเฉลี่ยร้อยละ 62 ระดับคุณภาพ พอใช้ นอกจากนี้รายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2550 : 32) ประเมินภายนอกรอบสอง โรงเรียนบ้านขามวิทยาคมให้ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านผู้บริหาร ในมาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ไว้ว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำระบบฐานข้อมูล โดยนำเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ให้มีประสิทธิภาพ และเต็มศักยภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน

จากสภาพปัญหาโรงเรียนบ้านขามวิทยาคมดังกล่าว ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการวิเคราะห์สถานภาพของหน่วยงานโดยประชุมระดมความคิด (Brain storming) พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญและขาดทักษะด้านการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับระบบสารสนเทศโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และโปรแกรมระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน และครูยังไม่เคยได้รับการพัฒนาตนเองด้านการใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน โรงเรียนบ้านขามวิทยาคมจึงให้ความสำคัญของการพัฒนาครูด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก ได้กำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2553 ในกลยุทธ์ระดับองค์กรลำดับที่ 3 (โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม, 2553 ข : 2) คือ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการสัมภาษณ์สอบถามถึงความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร พบว่าครูโรงเรียนบ้านขามวิทยาคม จำนวน 10 คน มีความต้องการในการพัฒนาครูด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน โดยมีมติเลือกที่จะพัฒนาตนเองด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา ซึ่งเป็น โปรแกรมประยุกต์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งมีประสิทธิภาพ สมบูรณ์และเพื่อให้สะดวกต่อการรายงานข้อมูล เชื่อมโยงกับต้นสังกัด ย่อมจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียน ครู โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการประกอบตัดสินใจ เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหาการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นอย่างไร
2. จะพัฒนาครูที่ใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา ดีขึ้นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาครูด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการพัฒนาครูด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายระยะที่ 1 จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย

1.2 ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ครู โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม จำนวน 9 คน

กลุ่มเป้าหมายระยะที่ 2 จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้วิจัย

2.2 ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ครูโรงเรียนบ้านขามวิทยาคม จำนวน 9 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย วิทยากรผู้ให้ความรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา

2. ระยะเวลาในการวิจัย

การพัฒนาคู่มือด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลา ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 20 มิถุนายน 2554 ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2554

ระยะที่ 2 พัฒนาคู่มือด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม วันที่ 16 มีนาคม 2554 ถึงวันที่ 4 มิถุนายน 2554

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. กรอบเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต้องการพัฒนาคู่มือด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาดังนี้

- 1.1 การใช้งานระบบงานการจัดการระบบ
- 1.2 การใช้งานระบบงานโรงเรียน
- 1.3 การใช้งานระบบงานกิจการนักเรียน
- 1.4 การใช้งานระบบงานวิชาการ
- 1.5 การส่งข้อมูลให้เขตพื้นที่

2. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participatory Action Research : PAR) เป็นการประยุกต์ตาม ขั้นตอนของแนวคิด ของดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง (สุรัสวดี ราชกุล ชัย. 2543 : 327-329) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน วงจรเดมมิง(Deming Cycle ; PDCA) ดังนี้

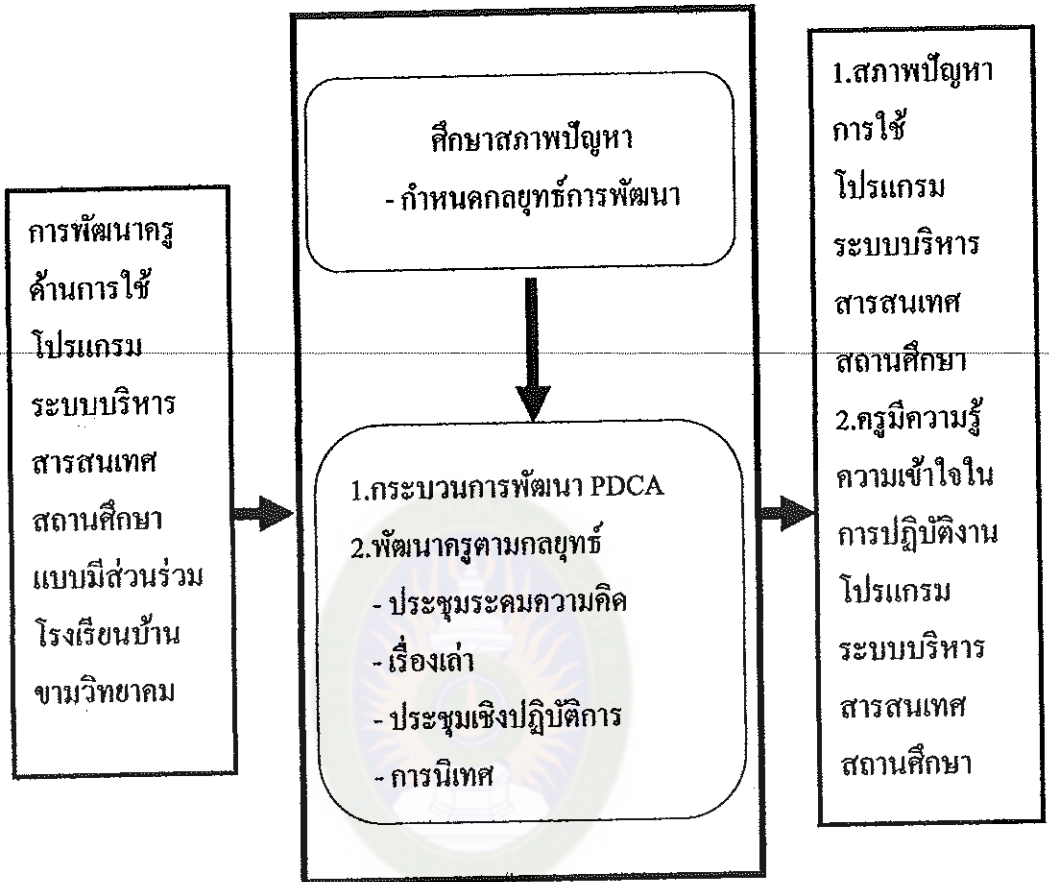
- 2.1 การวางแผน (Plan - P)
- 2.2 การปฏิบัติตามแผน (Do - D)
- 2.3 การตรวจสอบ (Check - C)
- 2.4 การปฏิบัติและแก้ไข ปรับปรุง (Action - A)

3. กลยุทธ์

กลยุทธ์หรือวิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อการบริหารจัดการ โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 คือ

- 3.1 ประชุมระดมความคิด
- 3.2 เรื่องเล่า
- 3.3 ประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 3.4 การนิเทศ

เพื่อให้แนวทางการวิจัยมีความชัดเจน สอดคล้องกับแบบแผนการวิจัยที่ใช้ ผู้วิจัย จึงนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASAKHAM UNIVERSITY

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของนิยามศัพท์ ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาครู หมายถึง กระบวนการที่ในการดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุน
เพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของครูด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศ
สถานศึกษา ให้ครูโรงเรียนบ้านขามวิทาศคม มีความรู้ มีความสามารถ ในการใช้โปรแกรม
ระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความรู้
ความสามารถโดยใช้การประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับ

ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ตามปฏิทินเพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียนบ้านขามวิทยาคมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และประสบความสำเร็จ

2. โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา (School Management Information System : SMIS) เป็นโปรแกรมประยุกต์ ซึ่งพัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูล รวบรวม ประมวลผลและรายงานสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อในการบริหารวางแผนพัฒนาการศึกษา การจัดตั้งงบประมาณ และเชื่อมโยงข้อมูลต่อหน่วยงานต้นสังกัด

3. ครู หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนบ้านขามวิทยาคม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2554

4. ผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ครูโรงเรียนบ้านขามวิทยาคมที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย การพัฒนาครูด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

5. ประชุมระดมความคิด หมายถึง การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดอย่างเป็นกันเอง เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในทางที่ดีขึ้น

6. เรื่องเล่า หมายถึง การพูดเล่าเรื่องตัวอย่างโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน และเพื่อกระตุ้นใจให้ครูได้เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในองค์กร แล้วร่วมแรงร่วมใจแก้ปัญหาของโรงเรียนบ้านขามวิทยาคม

7. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง วิธีการพัฒนาครูให้มีความรู้ จากการจัดแจง แนะนำ ของวิทยากรและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แล้วลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาคด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

8. การนิเทศ หมายถึง การกำกับ ติดตาม การช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำการใช้งานโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา

9. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงาน หรือเป็นการพัฒนาศักยภาพที่มีในตัวบุคคลแต่ละคน โดยให้บุคคลบุคคลเหล่านั้นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการวิจัยมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการวิจัย ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดปัญหา จนสิ้นสุดกระบวนการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนบ้านขามวิทยาคม ในการพัฒนาการบริหารงานและการจัดการศึกษา ดังนี้

1. เป็นแนวทางแก้ปัญหาครูด้านการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. ครูใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่งานของผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านขามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ